

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 28. oktober 2024
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Emilie Green Lykke
Sagsnr.: 2024-12462
Dok.: 3453999

Besvarelse af spørgsmål nr. 1556 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1556 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 30. september 2024. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mikkel Bjørn (DF).

Peter Hummelgaard

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1556 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren som opfølgning på samrådet den 25. september 2024 om retstilstanden omkring oplysning af etnicitet fra mistænkte gerningsmænd redegøre for, om retningslinjerne i Rigspolitiets håndbog i pressehåndtering, der bl.a. indeholder begrænsninger for, hvorvidt politiet må offentliggøre signalementer på formodede gerningsmænd, følger et krav i henhold til EU-databeskyttelsesdirektivet, eller om Rigspolitiet i sine retningslinjer er gået længere, end direktivet foreskriver?”

Svar:

Der henvises indledningsvis til Justitsministeriets besvarelse af 24. september 2024 af spørgsmål nr. 1382 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvoraf bl.a. følgende fremgår af Rigspolitiets bidrag:

”Rigspolitiet har til brug for besvarelsen indhentet et bidrag fra Østjyllands Politi, der har oplyst følgende om den konkrete sag fra Aarhus:

”Østjyllands Politi kan oplyse, at politikredsen den 18. august 2024 foretog fremstilling i grundlovsforhør af tre mænd, som dagen forinden var blevet anholdt og sigtet for voldtægt. De tre mænd blev varetægtsfængslet indtil den 30. august 2024. To af de fængslede er efterfølgende blevet løsladt af politiet den 23. august 2024. Straffesagen er fortsat under efterforskning.

En vagtchef fra politikredsen gav den 18. august 2024 flere interviews til pressen vedrørende sagen. Vagtchefen oplyste i den forbindelse direkte adspurgt af en journalist, at de anholdte ikke var etnisk danske, hvilket journalisten efterfølgende citerede i en artikel af 18. august 2024.

Østjyllands Politis kommunikationsafdeling modtog den 19. august 2024 en lang række pressehenvendelser vedrørende sagen, bl.a. fra Fagbladet Journalisten, som stillede spørgsmål vedrørende baggrunden for at oplyse etniciteten på de anholdte i sagen. Politikredsens kommunikationsafdeling oplyste i den forbindelse til journalisten fra Fagbladet Journalisten, at politiet har retningslinjer for bl.a. videregivelse af oplysninger om etnicitet, og at det af disse retningslinjer fremgår, at oplysninger herom alene kan gives, hvis det har særskilt betydning for sagen. Kommunikationsafdelingen gav endvidere udtryk for, at politikredsen i den konkrete sag ikke skulle have videregivet oplysninger om de

anholdtes etnicitet på et tidspunkt, hvor dette ikke var af betydning for efterforskningen.

Østjyllands Politi kan oplyse, at politikredsen den 22. august 2024 offentliggjorde oplysninger om signalement af forurettede og andre personer i den konkrete sag. Det fremgår af offentliggørelsen, at den forurettede kvinde var af grønlandsk afstamning, og det fremgår endvidere, at forurettede kom ud af en lejlighed på en adresse i Aarhus, og at der kortvarigt også kom to mænd ud fra adressen. De to mænd beskrives i offentliggørelsen som afrikansk af udseende og som værende meget mørke i huden.

Østjyllands Politi kan endvidere oplyse, at offentliggørelsen blev foretaget efter en konkret vurdering i forbindelse med efterforskningen af den konkrete sag.”

Rigspolitiet kan i forlængelse heraf oplyse, at enhver form for information, der kan henføres til en bestemt person, også selv om personen kun kan identificeres, hvis oplysningen kombineres med andre oplysninger, er en personoplysning og omfattet af reglerne om databeskyttelse. I denne vurdering skal man tage alle hjælpemidler, der med rimelighed kan tænkes bragt i anvendelse for at identificere den pågældende person, i betragtning, og man skal også have for øje, om andre er i besiddelse af oplysninger, der gør det muligt at identificere den enkelte.

I forhold til konkrete straffesager, hvor en række oplysninger, herunder om gerningstid, gerningssted, antallet af anholdte mv. ofte vil være kendt for offentligheden, vil en oplysning om etnicitet i mange tilfælde være en personoplysning.

I den forbindelse kan det oplyses, at politiet – bl.a. på baggrund af de databeskyttelsesretlige hensyn – ikke foretager systematisk registrering af personers etniske oprindelse i politiets sagsstyringssystem eller i andre af politiets systemer og registre. Politiet registrerer således kun oplysninger om etnisk oprindelse, hvis der er et politifagligt behov for det, og det derved er strengt nødvendigt af hensyn til varetagelsen af politiets opgaver på det strafferetlige område, jf. retshåndhævelseslovens § 10. Der kan eksempelvis foreligge et politifagligt behov for registrering af etnicitet, hvis et vidne oplyser, at en gerningsperson er af en given etnisk oprindelse, eller i situationer hvor politiet har et billede af en gerningsmand, hvor politiet objektivt kan se, at personen stammer fra en bestemt verdensdel. I disse tilfælde registreres oplysningen i politiets rapportmateriale på den pågældende sag. Sådanne registreringer kan på baggrund af en politifaglig vurdering forekomme i alle typer af straffesager.

Tilfælde, hvor oplysningerne ikke er personhenførbare, falder uden for databeskyttelsesreglerne. Oplysninger om etnicitet kan således videregives f.eks. i forbindelse med statistik og tal, hvis oplysningerne ikke er personhenførbare, ligesom der kan være en pligt til at videregive oplysningerne i forbindelse med aktindsigtsanmodninger.

Nationalitet og navn anses normalt ikke for en oplysning om etnicitet, selvom sådanne oplysninger undertiden kan give en mere eller mindre kraftig indikation af eksempelvis etnisk baggrund.

For politiets behandling af personoplysninger finder retshåndhævelsesloven anvendelse, når behandlingen foretages med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner. For anden behandling af personoplysninger, som ikke knytter sig til politiets aktiviteter på det strafferetlige område, gælder databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 9 og retshåndhævelseslovens § 10, at en personoplysning om etnisk oprindelse er en følsom oplysning. Behandling af følsomme personoplysninger er som udgangspunkt forbudt og tillades kun under visse særlige omstændigheder.

Efter databeskyttelsesforordningen artikel 9, stk. 2, kan der bl.a. videregives følsomme personoplysninger, hvis det er nødvendigt, for at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, eller hvis det er nødvendigt af hensyn til væsentlige samfundsinteresser.

Efter retshåndhævelseslovens § 10, stk. 2, kan der foretages en behandling, herunder videregivelse af følsomme personoplysninger, hvis det er strengt nødvendigt med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner, herunder for at beskytte mod eller forebygge trusler mod den offentlige sikkerhed.

Rigspolitiet kan i forlængelse heraf oplyse, at det fremgår af Håndbog i pressehåndtering, som Rigspolitiet har publiceret til brug i politikredsene, at politiet i henhold til gældende lovgivning kan oplyse etnicitet vedrørende gerningspersoner eller ofre for forbrydelser og ulykker, når det har særskilt betydning for sagen. Det skyldes, at en oplysning om etnicitet i mange tilfælde vil udgøre en personhenførbare oplysning, som derfor kun må videregives, hvis der er et konkret behov herfor.

Det fremgår derudover, at nationalt tilhørsforhold kan oplyses, og der kan også fortælles om, hvorvidt politiet mener, at en eller flere mistænkte er omrejsende eller internationale kriminelle.”

Rigspolitiet har i forlængelse heraf oplyst, at håndbogen er udstedt med henblik på, at den bl.a. anvendes i politikredsene som et opslagsværk i dagligdagen. Håndbogen er således tænkt som en hjælp for politikredsene, når kredsene skal håndtere henvendelser fra pressen mv. om konkrete straffesager, og den skal understøtte, at politiet overholder databeskyttelsesreglerne og anden lovgivning.

Som jeg nævnte under min besvarelse af samrådsspørgsmål BH den 25. september 2024, synes jeg, at det giver god mening at se på, om der inden for rammerne af gældende ret er mulighed for, at politiet i videre udstrækning end i dag kan videregive f.eks. oplysninger om nationalitet. Jeg har derfor bedt Rigspolitiet om under inddragelse af Justitsministeriet at overveje en eventuel tilpasning af Rigspolitiets håndbog i pressehåndtering med henblik herpå.

Jeg vil sørge for at orientere Retsudvalget om, hvad Rigspolitiet når frem til.